

הידושו של מקרא

פרשת קרח

עוד צריך ביאור האיך חשב כלל קרח לחלוק על משה, ואיך חשב שיצליח כנגדו כלל, והרי משה נביא היה וכל דבריו נתקיימו, והוא הוציאם ממצרים וקרע להם הים, ואיך העיז פניו כנגדו כלל.

עוד קשה האיך הגיע צדיק כקרח שהיה מנושאי הארון, שבהכרח היה צדיק, שהרי את הרשעים היה הארון מכלה, לבוא ולחלוק על משה רבינו, וכי בשביל כבוד זה של הנשיאות איבד את כל צדקותו, וא"א שלא יהא לו לכל הפחות איזה טענה לבוא בצדקות ובסברא נכונה למחלוקת זו, דאל"כ לא היה מצליח להביא עמו ראשי הסנהדראות, וממילא צריך ביאור מה היה הדבר המרומם שעל זה בא בטענתו לחלוק.

עוד קשה כדהקשה באור החיים הק', למאי נכתב כאן כל ייחוסו בן יצהר בן קהת וכו', עד שאפי' יעקב היה צריך להתפלל שלא ייזכר כאן, דלמאי נכתבו כל אלו כלל. עוד קשה למאי הביא עמו קרח את דתן ואבירם כלל, אחר שהיו עמו כל ראשי סנהדראות, וכי לרשעים הללו הוא צריך, הרי הם רק יכולים לקלקל לו כל המחלוקת, שיאמרו שרשעים הללו עמו, ובפרט שמצד שני לקח עמו הצדיקים והחשובים בעם.

עוד קשה דעיין במדרשים ובמפרשים דכל מחלוקתו היה על שמינה משה אליצפן

ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן: ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל המשים ומאתים נשיאי עדה וגו' (פז, א ב). עיין רש"י דביאר ויקח היינו שלקה עצמו לצד אחד וכתרגם אונקלוס ואתפלג, היינו דעשה מחלוקת והלך לצד אחד. ועוד פירש ביאור אחר ויקח היינו שלקה בדברים ראשי סנהדראות.

אבל צריך ביאור, דאם ויקח היינו לקיחה לצד אחד, למה נקטו בכהאי גוונא ולא אמרו להדיא ויחלוק קרח או לשון אחר שמשמעותו מחלוקת, ולמה נקטו לשון דבפשוטו לא משמע כלל מחלוקת.

עוד קשה לביאור הב' דאם ויקח היינו לקיחה הראשי סנהדראות, למה כתיב אח"כ ויקמו לפני משה ואנשים חמשים ומאתים, דמשמע דבתחילה קם כנגד משה ואח"כ הצטרפו אליו ראשי סנהדראות, הרי אם הלקיחה היינו על ראשי הסנהדראות, ודבר זה הרי כתיב קודם קימתו כנגד משה, א"כ היה לכתוב לומר בתחילה דהצטרפו אליו אנשים חמשים ומאתים, ורק אח"כ לומר על כולם יחד ויקמו לפני משה, ואילו עכשיו שנאמר ויקמו קודם, משמע דאחר שקם הוא כנגד משה הצטרפו אליו מעצמם אותם ראשי סנהדראות, וא"כ ויקח שלקחם בדברים למה ליה.

חידושו

קרח

של מקרא

לנשיא ולא את קרח, דהיות ויצהר השני לעמרם ולא מינה את בנו את קרח על כך נחלק עמו, דא"כ למה בא לערער על כהונתו של אהרן, הרי אהרן ראשון לעמרם הוא, וודאי אין לחלוק על כהונתו, ואם יש לו לחלוק, על הנהגתו של משה עצמו שהוא שני לעמרם היה לו לחלוק.

עוד קשה מה דהובא במדרשים דהקשה קרח על משה מציצית שכולה תכלת ובית מלא מזוזות, מה עניינם של אלו למחלוקתו על הכהונה והנשיאות.

ואולי יש לומר דבאמת כל עניין מחלוקת קרח היה על ויקח לעצמו, דסבר קרח דלא יתכן שכל מי שנתמנה בכל המינויים בסביבו של משה היו רק משפחתו ושבתו וכדומה, דמצד אחד לאהרן נתן הכהונה ולאליצפן נתן הנשיאות, ולשבט לוי נתן העבודה שנלקחה מן הבכורים, וממילא לכך כתיב ויקח קרח, דאת עניין הלקיחה על זה בא קרח וזו היתה טענתו, ועל פניו נראה טענה זו טענת אמת, וגם יש בה קצת מן הצדק אם לא שנאמין שכל המינויים מן הקב"ה בעצמו באו, מה שע"פ האמת מאיתו יתברך באו, אבל לטענה זו היתה איך להתיישב על דעתם, וממילא לכך באו עמו ראשי הסנהדראות וסברו דבאמת איך זה שייך שכך יהא ורק סביבות משה יקבלו הכל, ושכך יצוה הקב"ה, והלא כל העדה כולם קדושים.

וממילא גם קרח עצמו סבר דמעשיו צדקות יש בהם, רק דזה מגלה לן התרגום ואתפלג קרח, דכל עניין לקיחה זו היה רק כדי לטעון טענה שיתקבל אצל כולם, אבל עומק כוונתו של קרח אין אמת בצידה אלא לחלוק היה, והראיה שעד שלא ניתן לאליצפן הנשיאות לא אתפלג קרח, וכל

זה למה, דכל זמן שחשב קרח שעניין זה שכל המינויים שניתנו רק לסביבות משה ולשבטו יהנה מכך גם הוא, לא טען על זה כלום, שהרי הוא בן יצהר וכו', והיה ברור לו שהוא יקבל הנשיאות, ורק עכשיו שהפסיד חלקו נתעוררו לו טענותיו, משמע דבאמת גם הוא ידע בתוך תוכו האמת דכל המינויים מן הקב"ה הוא, ורק עכשיו שלא ניתן לו כרצונו הפך לבבו לטעון טענות אלו.

וביתר ביאור יש לומר דאפי' הוא עצמו לא ידע האמת שאין כוונתו טהורה, דהיות ונגיעה היה לו בעניין, לכך לבו הטעתו, ולכך גם כל זה היה רק על המינויים שעשה משה אבל על עצם מנהיגותו של משה לא נחלק, דזה היה ברור לעין כל דמן השמים הוא, שהרי בא משה עם הסימנים שניתנו להם, וגם הראה אותות ומופתים בכל העניינים, וממילא באמת אין זה מחלוקת על משה עצמו, אלא על המינויים שלו, ולכך רק על הכהונה ושאר המינויים באו לחלוק.

וממילא ניחא דלכך כתיב ויקח דעל הלקיחה הוא בא, וגם אין כתיב לשון מחלוקת להדיא, דעל פניו לא היה נראה דלחלוק בא, רק דזה מגלה לנו התרגום דכל זה כן משום ואתפלג קרח, ומשום הנגיעה שלו בעניין.

ולכך גם הצליח לקחת עמו ראשי הסנהדראות, דזה היה נראה להם טענת אמת, וממילא זהו הביאור הב' דביאר רש"י, דבזה לקחם עמו. וממילא לכך גם ניחא איך העיז פניו כנגד משה, דבאמת סבר דאין זה מחלוקת על עצם מנהיגותו של משה ועל המינויים אפשר לחלוק, ולכך גם ניחא איך צדיק כמותו עשה כן, דבאמת מחמת נגיעה שלו

חידושו

קרח

של מקרא

בנשיאותו של אליצפן לכו הטעתו לחשוב שטענותיו אמת, אבל הוא לא ידע דבעצם מחמת הנגיעה לכך טעה בדבר, והראיה שעד נשיאותו של אליצפן לא טען טענות אלו.

וממילא לפי זה ניחא דהיות והיה לרואה מן הצד נראה דמחלוקתו של קרח אמת הוא, וכפי שטען בזה ראשי הסנהדראות, לכך גם נכתבו עמו כל ייחוסו, דבאמת כוונת אמת הוא בא, וממילא לצדיק כמותו נכתבו כל ייחוסו, רק דהיות והיה כאן עומק כוונתו שבא לו כל זה מצד הנגיעה, לכך יעקב לא נכתב עמו, דהוא מכוח תפילתו בזה העניין ניצל מכך שלא יכתב שמו בזה, דהאמת הוא שאין זו מחלוקת אמת, ומשא"כ שאר הייחוס כן נכתבו, כיון שהם לא התפללו על זה להדיא לכך לא ניצלו מדבר זה להיות נכתבים עמו.

ולפי זה גם ניחא למה גם לפי ביאור הב' ברש"י דהלקיחה על לקיחת ראשי הסנהדראות הוא, מ"מ נכתב אח"כ ויקמו ורק אח"כ כתיב גם שנוספו עליהם אנשים חמשים ומאתים, דבאמת הלקיחה אינה על עצם דיבורו עמם להביאם אצלו, אלא ביאור רש"י הוא כהביאור הראשון, שכיון שעל הלקיחה בא, ממילא לכך גם ויקח עמו את ראשי הסנהדראות, דנתיישב הדבר בלבם, אבל למעשה באו הם מעצמם אחר שמיעת טענותיו, וזה היה אחר שכבר קם הוא ואנשיו לומר דבריהם.

רק דעדיין צריך ביאור למאי הביא עמו את דתן ואבירם, הרי אלו ידועים היו כרשעים וכדנאמר בהם למה תכה רעך, ואיך שייך שלקח עמו רשעים הללו, אם באמת היה נראה לו כוונתו לשם שמים.

ועיין רש"י דביאר דכיון שהיה שבט ראובן שכן לבני קהת שהיו יחד חונים תימנה, לכך נשתתפו עמו במחלוקתו, דאוי לרשע ואוי לשכנו. רק דעדיין צריך ביאור למה נמנו כאן דווקא דתן ואבירם, הרי היו לראובן עוד בנים וצאצאים, ולמה נמנו דווקא רשעים הללו.

ואולי יש לומר דלכך נמנו כאן דווקא אותם רשעים, לומר לך דמכך שתראה שהבאים עמו אלו אותם רשעים, יש לך ללמוד דאין מחלוקת זו לשם שמים, דאוי לרשע ואוי לשכנו, דכשם ששכניו של קרח והשותפים עמו רשעים, כך באמת הוא אין עומק כוונתו טהורה, והיינו דלהדגיש לך בא הכתוב לומר דבאמת אין כוונתו טהורים, אבל אין זה שקרח עצמו לקח עמו דווקא אותם.

ולפי זה יהא ניחא גם מה דכבר הקשה בזה האור החיים הק', הא דכתיב ודתן ואבירם בוא"ו דמשמע שלקחו עמו, דא"כ למה לא כתיב ויקחו, ואם לומר דהוא לקח היה לכתוב לומר את דתן ואבירם, או דתן ואבירם בלא וא"ו, שבכך יהא משמע דקרח לקח אותם ולא הם לקחו עמו. אלא לפי דבריני ניחא, דלכך נכתבו בוא"ו ומצד שני נכתב ויקח ולא ויקחו, דבאמת לא קרח לקחם בעצמו, אלא מעצמם באו, רק דלכך כתיב בוא"ו לומר לך שמכך שבאו אלו עמו יש לך ללמוד כנ"ל דאין כוונתו טהורה.

ומה שנחלק על משה דווקא גבי ציצית שכולה תכלת ובית מלא ספרים, אולי יש לומר דבזה גופא נחלקו, אם בתר הסברא בעינן למיזל, וא"כ כל העדה כולם קדושים, ולמה כל המינויים יהיו מסביבות משה, או שע"פ האמת יש לך למיזל וכפי שהורה לך

חידושו

קרח

של מקרא

אלא שכיון שחשבו שיש גם ליזיל בתר סברא, ממילא לכך לא יכלו להאמין דכך ציוה הקב"ה דכל המינויים בסביבות משה יהיו, דהרי כל העדה כולם קדושים.

הקב"ה, דהיות והקב"ה ציוה להניח פתיל תכלת, אין לנו לחשוב מחשבות באיזה אופן אין צריך, וכמו כן במזוזה, אלא הכל לעשות כפי ציווי של הקב"ה, וממילא כיון שציווי של הקב"ה היה לכל המינויים הללו לכך כך יש לנו לעשות, ואין לשאול ולחקור בדבר עוד.

והיינו שזה ודאי שאם היה ברור להם שציווי של הקב"ה יש כאן לא היה להם טענה,

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי, קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגיליון ניתן לפנות למס' פאלפון 0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com